

Examenul de bacalaureat național 2020
Proba E. b)

Limba și literatura maghiară maternă
BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Test 9

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. Műfaji sajátosságok

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz

(pl. Elégikus hangvétel az élet szépségének elmúlásáról, a bánat hiábavalóságáról; dalszerű forma: a vers kezdő sora a cím; látszólagos egyszerűség, játékosság, a sorok hosszúságának változtatása, személyesség; ismétlés, ellentét alakzatai; zeneiség, jambikus lejtés; stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

b. A megszólítottak és a megszólalás oka/célja

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. önmegszólító, E/2 személyű; Messiás-szerep: szenvedő, önfeláldozó; feltámadása bús, a hiábavalóság képzetét kelti; koldus mint költőszerep: a kávéházban üldögélő, merengő, az élet szépségeinek gazdagságát elpazarló, bánat, a szenvedés értelmére, személyiségalkító szerepére rákérdező stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. A vers képzalkotása, stílusalakzatai, motívumai

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. bibliai motívumok/szimbólumok: keresztrefeszített tegnap – ma kettőssége, az élet lehetőségeinek elszalasztása, a világ szenvedését, bűnét magára vállaló szerep, a bánat értelmének megkérdőjelezése; oximoron: bús feltámadás, mondat- és szóismétlése: az élet szépségeinek hangélménye, hangutánzó szóval való megjelenítése, annak elmúlása; kérdés alakzata: számonkérő, felrázó hang stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

d. A költemény stílusirányzata

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz 5 pont

(pl. Impresszionista-szimbolista: hangulatiság, sűrített jelentéseket hordozó, szimbolikus képek, fény-árnyékhatások stb.),

érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,

részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont,

részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,

kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat *4 pont*,
helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*,
logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *2 pont*,
töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat *1 pont*.

Helyesírás **5 pont**

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea **(30 de puncte)**

- a. Információk azonosítása a szövegben** (pl. állatkísérlet, embereken végzett placebo-kezelés, melyekről nem tudnak) **4 pont**
- b. A szöveg megértésére utaló, érvényes válasz megfogalmazása** (pl. tudat, hogy kezelik, bizalom, hit gyógyító ereje) **6 pont**
- c. A tény- és ismeretközlő (referenciális) funkció sajátosságainak felismerése** (2 pont), **indoklás** (pl. ismeretek közlése a placebo-tesztről; kijelentő mondatok; szakszavak használata: vakvizsgálat, placebo-csoport stb. – 3 pont) **5 pont**
- d. A tartalmi követelmények betartása** **5 pont**
A monológ követelményeihez való igazodás **5 pont**
Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvi igényesség, helyesírás **5 pont**
Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea **(30 de puncte)**

- a. a választott mű műfajának jellemzői** **5 pont**
Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*
(pl. *Kármán*: szentimentalista levél-/ naplóregény: bevezető: három kitalált elbeszélői szólam: olvasási módot kínál; levelek, naplójegyzetek: Fanni szeretethiányának, szerelemre lobbanásának, önmegértésének, halálának a története; énelbeszélés, történetmondás ismételt megszakad; naplóbejegyzések, az írás az önteremtés eszközei; vallomásosság; kert-motívum jelentései; egy év, ciklikusság, évszaktoposzok;
Móricz: realista-naturalista novella, metonimikus folytonosság, lineáris előrehaladás: gyilkosság és leleplezésének története; zártság és nyitottság logikája; klasszikus felépítésű: három számozott egység: feszültségkeltés – késleltetés – csattanós zárlat rendje, elbeszélő távolságtartó, szűkszávúan tudósít, nagy a párbeszédes részek aránya, drámaiság, kihagyásos beszédmód a balladát idézi; a második egységben az elbeszélés mesei formulákkal és az ismétlődés révén valósítja meg a sűrítést, az asszony útjának elbeszélésében az alvilágjárás mítoszai ismerhetők fel; metaforikus összefüggések: cím, a szíj, a vadkörtefa motívum stb.),
érvényes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,
részben érvényes, kifejtett válasz *3 pont*,
részben érvényes, részben kifejtett válasz *2 pont*,
kísérlet a válaszádra *1 pont*.
- b. a szereplők közti kapcsolatok** **5 pont**
Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz *5 pont*
(pl. Fanni – családja, társnői értékrendje közötti ellentét; érzékenysége előtérbe kerül; szentimentalista, szenvedő, passzív, érzéseivel szemben tehetetlen szerep; ellentmondásos érzések: keresi a magányt, ugyanakkor gyötrődik, szenved, okai: önismerethiány, árvasága, anyja, testvére halála, mostoha, apja ridegsége, szeretetlenség, majd szerelem, meg-nem-értés, nyelvi kifejezés elégtelensége, túlérzékenysége, tehetetlensége miatt; halálvágy; természet párhuzamban/ ellentétben áll lelkiállapotával, fordulópont: báró L.-né, majd T-ai barátsága, a szerelem titkaiba való beavatása segít önmegértésében; L-né élettörténete a két világ értékrendjének ütközését is példázza; a szerelem intellektuális úton való megismerése, T-ai Józsvival való megismerkedése: a szerelem tapasztalati úton való megélése, a társadalom értékítélete; érzések kifejezése, titkolása közti feszültség;

Móricz: Bodri juhász: összhangban él a tájjal, körtefa mint középpont, jó apa, hűséges férj, vendégfogadó, áldozat; irigye, vetélytársa, gyilkosa a *veres juhász:* nyíltan agresszív magatartási forma: ártó, rontó erő, vadság, brutalitás I. gyilkosság, haszonszerzés; *bíró:* passzív, beletörődő: a törvény képviselője, nem érti a pásztori világot, értékítéletet formáló; *Bodri juhász felesége:* kitartás, hűség jelképe; alakjához mítoszi, mesei képzetek társulnak: vándorlása; az igazságot kiderítő, oknyomozó, jelolvasó; líraiság, drámaiság, fenség, ellentétezés leírásában *stb.*),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

c. az (el)hallgatás okai és következményei

5 pont

Értvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Kármán:* Fanni keveset beszél másokkal, L-nének szóló levelei: önelbeszélés igénye, az önmegértés eszköze, a történetmondás elemei felerősödnek; az írás aktuusa: ürügy az önteremtésre; érzései megfogalmazására, elmélkedésre; a naplóírás szituációja az egyedüllét nyelvi leképezése; T-aival is keveset beszél; hallgatás kettős jelentése; Gessner sorain keresztül vallanak érzéseikről; gesztusok beszéde; a nyelv elégtelenné válik az én meghatározására, érzések kifejezésére; a másság jelzése: a fecsegéssel szemben a hallgatást választja;

Móricz: a pusztai embert meghatározó létforma: a hallgatás; Bodri juhász és veres juhász közti párbeszédet a „hallgattak” elbeszélői közlés keretezi, az érkező gyerek is a hallgatásba kapcsolódik bele; az első megszólalás olyan előzményre utal, ami nem hangzott el, a párbeszéd hiányos mondataiban csak témaszavak hangzanak el és ismétlődnek; a beszéd jelzés értékű, azt jelzi, amit a beszélők elhallgatnak; a nem teljes értékű verbális kommunikációra utal a vakognak, megmordult elbeszélői minősítés is; az olvasó ennél fogva jelolvasóvá válik, a figyelme a nyelvi magatartás megértésére irányul, illetve annak a kulturális kódoknak a megragadására, amelyben ezek a jelzések jelentést kapnak; de maguk az elhangzó információk sem sikkadnak el, az utólagos megértés beilleszti a történet ok-okozati láncolatába; a nyelvi kommunikációnál nagyobb szerepet játszik a novellában a többi kommunikációs forma, amelyek a tekintet, a gesztusok, a térhasználat jeleiben, az ember és a kutya közötti kapcsolatban valósulnak meg; a szereplők is többszörös jelolvasók; az asszony nyomolvasása sikeres, de a nyomolvasás szabályait saját kultúrája határozza meg, így magatartásának belső indítékait az olvasó csak részben fedheti fel *stb.*),

értvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont,
részben értvényes, kifejtett válasz 3 pont,
részben értvényes, részben kifejtett válasz 2 pont,
kísérlet a válaszáadásra 1 pont.

d. a mű stílusirányzatának jellemzői

5 pont

Értvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz 5 pont

(pl. *Kármán:* szentimentalista mű: I. antropomorfizált természet; Fanni megszólítja, barátjának nevezi, titkai tudója, vigasztaló, megértő társ ellentétben az emberekkel; a történet időszerkezetét is meghatározza: egy év, természet körforgása, emberi idő végessége, egyszerűsége; évszaktoposzok: a regény a burjánzó természet tavaszi és kora nyári képeivel indul, ami párhuzamba állítható Fanni vágyakozásával és önkeresésével, a hősnő sorvadásának kezdete pedig a tél, a természet látszathalálának és az emberi élet elmúlásának gyakori időtoposza; ekkor válik szét a természeti ciklus és a hősnő útja, mert míg a természet éledni kezd, Fanni haldoklik; kert mint menedék, sztoikus megnyugvás kertje, az önmegértés színhelye; a naplóírás szituációja az egyedüllét nyelvi leképezése, de az önteremtés, az érzelmeinek szabad megélésének eszköze is, I. felkiáltásai, indulatos kitörései; halálvágya a teljes szabadság, tökéletes boldogság transzcendens síkon való elérésének megsejtését jelzi;

Móricz: realista-naturalista novella: tematika: a haszonszerzés, gyilkosság; leleplezés, lélektaniség; a pusztai ember jellemzése, gondolkodásmódja I. párbeszéd, metanyelvi elemek: pl. puli csaholása idegenek közeledtét jelzi, szerepe az igazság kiderítésében; tájnyelv használata, atmoszférateremtő ereje; kihagyások, ismétlések, szűkszavúság, drámaiság, beszéd jelzésértékű,

gestusok, tekintetek, veres juhász – bíró: egymás nem értése, idegenség, közöny; naturalista: a brutális gyilkosság, evés, tagadás stb.)

értékes, de csak részben kifejtett válasz *4 pont*,

részben értékes, kifejtett válasz *3 pont*,

részben értékes, részben kifejtett válasz *2 pont*,

kísérlet a válaszádra *1 pont*.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat **5 pont**

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása *5 pont*,

összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása *4 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat *3 pont*,

helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat *2 pont*,

töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszádra 1 pont*.

Helyesírás

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.